

TRANSMISSIÓ LITERATURA CLÀSSICA

Tradició textual: història del text des de l'autor antic fins avui

- **directa:** successives edicions, manuscrites o impreses fins a la fixació crítica del text.
- **indirecta:** cites de passatge d'un autor per part d'un altre autor.

Vehicles de la transmissió:

- abans de la impremta: còpies manuscrites d'esclaus o monjos
- després de l'impremta: mitjans mecànics

Objecte de la transmissió i causes de la selecció: què s'ha conservat i per què?

Causes naturals:

- qualitat de l'obra
- actualitat del gènere
- modes literàries

Causes ideològiques:

- persecució d'un escriptor u obra contrària al sentir general o establert
- negació per raons polítiques: historiadors
- persecució religiosa (conflicte paganisme- cristianisme)

Causes materials:

- carència de materials: papirs, pergamins, palimpsests
- demanda d'un determinat tipus d'obres (religioses per ex,)
- quantitat reduïda del nombre d'exemplars d'una edició
- deteriorament físic: humitat, papiròfags, oblit a les biblioteques o magatzems...
- causes accidentals: incendis, robatoris, guerres... (biblioteca d'Alexandria)

Materials de la transmissió:

- **suport de l'escriptura:**

- durs: pedra, fusta, bronze: textos rituals o solemnes
- cera, argila: ús quotidià i escolar
- papir / pergami / paper
- suport informàtic

- **materials d'impressió:**

- graphium: punxó de metall, ivori, fusta per a les tauletes de cera o argila
- ploma per a papir o pergami
- tinta

- **Forma del suport:**

- rotlle de papir: tires de fins a 10 metres (dificultats lectura i consulta)
- còdex: s. II a C: més pràctic, però provoca una selecció important pel canvi de format

Etales de la transmissió:

Època arcaica i clàssica:

- literatura oral: grans pèrdues
- l'autor componia per a ser escoltat, no llegit
- s. V: s'imposa poc a poc la relació autor - lector: biblioteques personals, lectura en silenci, mercat de llibres
- no hi ha "drets de l'autor sobre el text"

Època hel·lenística i romana:

- ampliació fronteres cultura grega, i contacte amb altres cultures orientals
- mecenatge cultural, amb la intenció de prestigiar la cultura grega en front d'altres com l'egípcia (Ptolomeus)
- consideració d'obres anteriors com a clàssiques
- erudit professional que estudia, fixa i comenta el text
- selecció d'obres en el pas rotlle - còdex
- ss II - III dC: baixa el nivell cultural; dominen les antologies i seleccions

Edat mitjana:

- decadència cultural general, amb refugi de la cultura a esglésies i monestirs

Renaixement:

- caiguda de Constantinoble: exili d'erudits grecs a Occident, especialment a Itàlia:
- recuperació clàssics grecs i llatins

- Impremta: edicions “principes” nova selecció, no sempre amb encert
- Època moderna i contemporània:**
- evolució dels mètode filològics fina a arribar a la moderna crítica textual

Crítica textual:

- busca portar el procés en sentit invers, i recuperar el text original de la forma més fidel possible
- Etapes:
 - **collatio**: recerca de totes les fonts existents
 - **recensio**: comparació de les fonts existents per a determinar la forma més antiga
 - **stemma codicum**: estableix les relacions entre els diferents manuscrits i textos existents
 - **examinatio**. Determina l'autenticitat o falsedat d'un testimoni per raons de llengua, contingut, ideals de l'autor, ...
 - **emendatio**: intent de corregir l'error detectat. Si no es pot resoldre s'ha de fixar com a *locus corruptus*

Corrupcions:

- principi general: dificultat de fer una còpia fidel

Errors involuntaris:

- atribuïbles al model manuscrit
 - falta de divisió de paraules
 - dificultat de lectura en molts manuscrits
 - mala lectura d'abreviatures
 - interpretació incorrecta de numerals
- atribuïbles al copista:
 - error en el dictat interior
 - omissions:
 - salt d'igual a igual
 - omissió de lletres
 - addicions:
 - glosses, addició de lletres
 - error pel context
 - context gràfic, ideològic

Alteracions voluntàries.

- censura, correcció errònia de l'editor...

Veure imatges de:

- stemma codicum
- rolo papiro
- pergamino
- Oxirrinco
- textos griegos
- Qumran
- Biblioteca alejandria
- manuscrito griego
- manuscrito latin
- incunable
- palimpsesto
- editio princeps